

Chambre des Représentants

SESSION 1968-1969.

12 MARS 1969.

PROJET DE LOI

portant approbation du Protocole additionnel n° 2 à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, attribuant à la Cour européenne des droits de l'homme, la compétence de donner des avis consultatifs, fait à Strasbourg, le 6 mai 1963.

EXPOSÉ DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Par sa Recommandation 232 (1960) l'Assemblée Consultative du Conseil de l'Europe proposa d'attribuer à la Cour européenne des Droits de l'Homme, outre sa compétence actuelle définie à l'article 45 de la Convention, le pouvoir d'interpréter, même en l'absence de tout litige, les dispositions de la Convention des Droits de l'Homme, s'il existe un doute d'ordre juridique.

Cette Recommandation fut soumise à un comité d'experts dont les travaux aboutirent à la rédaction du protocole que le gouvernement a l'honneur de soumettre à votre approbation et dont la portée est moins étendue que celle de la proposition de l'Assemblée consultative.

Ce Protocole reconnaît une compétence consultative à la Cour. Mais s'il a paru opportun de doter la Cour européenne des Droits de l'Homme d'une telle compétence, il y avait lieu d'éviter que l'exercice de celle-ci puisse, en quelque manière que ce soit, gêner la fonction essentielle de la Cour, à savoir sa fonction judiciaire.

Il est, en effet, utile que les organes visés par la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme puissent demander l'opinion de la Cour sur la portée de la Convention et des textes qui lui sont complémentaires, dans leurs dispositions qui définissent les fonctions de ces organes ainsi que leurs rapports respectifs.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1968-1969.

12 MAART 1969.

WETSONTWERP

houdende goedkeuring van het Aanvullend Protocol n° 2 bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, waarbij aan het Europese Hof voor de rechten van de mens de bevoegdheid wordt verleend advies uit te brengen over de betekenis van de bepalingen van het Verdrag, opgemaakt op 6 mei 1963 te Straatsburg.

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

In haar Aanbeveling 232 (1960) stelde de Raadgevende Vergadering van de Raad van Europa voor het Europese Hof voor de rechten van de mens, buiten zijn huidige bevoegdheid bepaald in artikel 45 van het Verdrag, de macht te verlenen om, zelfs bij gemis van elke betwisting, de bepalingen van het Verdrag betreffende de rechten van de mens te interpreteren, indien er twijfel van juridische aard bestaat.

Deze Aanbeveling werd onderworpen aan een deskundigencomité waarvan de werkzaamheden geleid hebben tot het opstellen van het protocol dat de regering de eer heeft U ter goedkeuring te onderwerpen en waarvan de draagwijdte minder verreikt dan hetgeen de Raadgevende Vergadering voorgesteld had.

Dit Protocol kent een raadgevende bevoegdheid toe aan het Hof. Maar indien het gepast leek het Europese Hof voor de rechten van de mens deze bevoegdheid toe te kennen, moest nochtans vermeden worden dat de uitoefening van deze bevoegdheid, hoe dan ook, de wezenlijke functie van het Hof, te weten zijn rechtsprekende functie, kon belemmeren.

Het is inderdaad nuttig dat de organen bedoeld in het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens de mening kunnen vragen van het Hof over de draagwijdte van het Verdrag en de daarbij behorende teksten, in hun bepalingen die de functies van deze organen alsook hun respectieve betrekkingen, omschrijven.

Mais il importe également que la Cour ne soit jamais mise devant la difficulté d'avoir, en présence d'une demande d'avis, à se prononcer directement ou indirectement sur une question de droit dont elle pourrait éventuellement avoir à connaître à titre principal, à l'occasion d'une affaire susceptible d'être portée devant elle par application des articles 45 à 48 de la Convention.

Il importe au surplus d'éviter que la Cour puisse donner des avis consultatifs sur les questions au sujet desquelles, en vertu de la Convention, il appartient à la Commission ou au Comité des Ministres de décider.

Seules les questions juridiques au sens attaché à ce terme dans les conventions internationales analogues peuvent former la base d'une demande d'avis consultatif. Sont donc exclues, d'une part, les questions dont les termes mêmes ou la solution impliquerait, sous quelque forme que ce soit, l'appréciation d'une opportunité politique et, d'autre part, les questions qui iraient au-delà de la simple interprétation des textes et qui tendraient par des additions, des améliorations ou des correctifs, à en modifier la substance.

Le pouvoir de demander directement des avis consultatifs est donné uniquement au Comité des Ministres décidant à la majorité des deux tiers. Les autres organes du Conseil de l'Europe peuvent soumettre des propositions de demandes d'avis consultatifs au Comité des Ministres qui en appréciera le bien fondé.

Cette restriction se justifie parce que le Comité des Ministres, en tant qu'organe représentant les gouvernements, est l'autorité la plus à même pour juger de l'opportunité de saisir la Cour d'une demande d'avis.

Tels sont le sens et la portée de l'article premier.

L'article 2 prévoit que la Cour décide si une demande d'avis présentée par le Comité des Ministres relève de sa compétence consultative telle que celle-ci est définie par l'article précédent.

Cette disposition s'inspire de l'article 49 de la Convention aux termes duquel « en cas de contestation sur le point de savoir si la Cour est compétente, la Cour décide ».

La Cour a donc à la fois le pouvoir et l'obligation de refuser de donner un avis qui lui est demandé si elle estime que cette demande dépasse le cadre de sa compétence en cette matière.

L'article 43 de la Convention, en son texte actuel, prévoit que, pour l'examen des affaires contentieuses, la Cour est constituée en une Chambre de sept juges.

L'article 3 du protocole, dispose en revanche en son paragraphe 1er que, pour l'examen des demandes d'avis consultatifs, la Cour siège en séance plénière.

En raison de l'importance de la nouvelle compétence donnée à la Cour il a été estimé que cette compétence devait être exercée en séance plénière.

Le paragraphe 2 du même article, qui dispose que l'avis de la Cour est motivé, s'inspire de l'article 51, paragraphe 1 de la Convention alors que le paragraphe 3 s'inspire du paragraphe 2 du même article 51 ainsi que des articles 57 du Statut de la Cour internationale de Justice et 84, paragraphe 2, du Règlement de la même Cour.

Le paragraphe 4 n'appelle pas d'observations.

L'article 4 a pour objet d'étendre à la nouvelle compétence conférée à la Cour le pouvoir réglementaire qui lui est attribué par l'article 55 de la Convention en ce qui concerne sa compétence contentieuse.

L'article 5 contient les clauses finales.

Het is echter eveneens van belang dat het Hof nooit voor de moeilijkheid wordt geplaatst om, ten overstaan van een verzoek om advies, zich rechtstreeks of onrechtstreeks te moeten uitspreken over de rechtswestie waarvan het eventueel kennis zou moeten nemen op de hoofdzaak, bij gelegenheid van een zaak die ter uitvoering van artikels 45 tot en met 48 van het Verdrag bij het Hof aanhangig kan worden gemaakt.

Het is bovendien ook belangrijk te vermijden dat het Hof advies kan uitbrengen over de kwesties waarover de Commissie of het Comité van Ministers krachtens het Verdrag moet beslissen.

Alleen de juridische kwesties in de betekenis van deze term gehecht in gelijkaardige internationale verdragen kunnen het voorwerp uitmaken van een verzoek om advies. Enerzijds zijn dus de kwesties uitgesloten waarvan de bewoordingen zelf of de oplossing, in welke vorm dan ook, een politieke beoordeling zouden behelzen en, anderzijds, vragen die verder zouden gaan dan de eenvoudige interpretatie van de teksten en die door bijvoeging, verbetering of wijziging er zouden toe strekken de inhoud der teksten te vervormen.

De bevoegdheid rechtstreeks om een advies te verzoeken komt uitsluitend toe aan het Comité van Ministers dat met een tweederde meerderheid beslist. De overige organen van de Raad van Europa kunnen voorstellen tot verzoek om advies indienen bij het Comité van Ministers die de gegrondheid ervan zal beoordelen.

Deze beperking is gerechtvaardigd omdat het Comité van Ministers als vertegenwoordigend orgaan van de regeringen, de overheid is die het best kan oordelen over de gepastheid om een verzoek van advies tot het Hof te richten.

Dit is de betekenis en de draagwijdte van artikel één.

Artikel 2 houdt in dat het Hof beslist, of een door het Comité van Ministers gedaan verzoek om advies valt binnen zijn adviserende bevoegdheid als omschreven in het voorgaande artikel.

Deze bepaling stoelt op artikel 49 van het Verdrag waarin wordt gesteld: « In geval van meningsverschil over de vraag of het Hof bevoegd is, beslist het Hof ».

Het Hof heeft bijgevolg zowel de bevoegdheid als de plicht te weigeren het gevraagd advies te verstrekken indien het van oordeel is dat het verzoek buiten zijn bevoegdheid valt op dit gebied.

Volgens de huidige tekst bepaalt artikel 43 van het Verdrag dat, voor het onderzoek van de geschillen, het Hof zal bestaan uit een kamer van zeven rechters.

Het eerste lid van artikel 3 van het protocol daarentegen stelt dat, voor het onderzoek van verzoeken om advies, het Hof in voltallige vergadering bijeenkomt.

Gezien de belangrijkheid van de nieuwe bevoegdheid die aan het Hof is toegekend, heeft men gemeend dat deze bevoegdheid in voltallige vergadering moest worden uitgeoefend.

Lid 2 van hetzelfde artikel, waarin wordt gezegd dat het advies van het Hof met redenen wordt omkleed, stoelt op artikel 51, lid 1 van het Verdrag; lid 3 echter stoelt op lid 2 van hetzelfde artikel 51 alsmede op artikel 57 van het Statuut van het Internationale Gerechtshof en op artikel 84, lid 2 van het Reglement van hetzelfde Hof.

Lid 4 doet geen opmerkingen rijzen.

Krachtens artikel 4 strekt de bevoegdheid van het Hof om zijn eigen reglement vast te stellen, zoals in artikel 55 van het Verdrag is omschreven met betrekking tot zijn bevoegdheid inzake geschillen, zich uit tot de nieuwe bevoegdheid die aan het Hof is toegekend.

Artikel 5 bevat de slotbepalingen.

Le paragraphe 2 prévoit que le protocole entrera en vigueur dès que tous les Etats Parties à la Convention l'auront signé sans réserve de ratification ou l'auront ratifié.

Etant donné que ce Protocole a pour effet d'étendre la compétence de la Cour définie dans la Convention, sa mise en vigueur requiert nécessairement le consentement de tous les Etats Parties à la Convention.

Le Ministre des Affaires étrangères,

Lid 2 bepaalt dat het Protocol in werking treedt zodra alle Staten die Partij zijn bij het Verdrag het hebben ondertekend zonder voorbehoud van bekrachtiging of het hebben bekrachtigd.

Aangezien dit Protocol tot gevolg heeft dat de in het Verdrag omschreven bevoegdheid van het Hof wordt uitgebreid, vergt zijn inwerkingtreding noodzakelijkerwijze de instemming van alle Staten die Partij zijn bij het Verdrag.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

P. HARMEL.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le Conseil d'Etat, section de législation, première chambre, saisi par le Vice-Premier Ministre et Ministre des Affaires étrangères, le 3 mars 1965, d'une demande d'avis sur un projet de loi « portant approbation du protocole additionnel n° 2 à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, attribuant à la Cour européenne des droits de l'homme, la compétence de donner des avis consultatifs, fait à Strasbourg, le 6 mai 1963 », a donné le 15 mars 1965 l'avis suivant :

Le projet n'appelle pas d'observation.

La chambre était composée de

MM. :

J. SUETENS, *premier président*;
G. HOLOYE,
J. MASQUELIN, *conseillers d'Etat*;
P. DE VISSCHER,
J. DE MEYER, *assesseurs de la section de législation*;
G. DE LEUZE, *greffier adjoint, greffier*.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J. SUETENS.

Le rapport a été présenté par M. W. LAHAYE, auditeur général adjoint.

Le Greffier,
(s.) G. DE LEUZE.

Le Président,
(s.) J. SUETENS.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De Raad van State, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 3e maart 1965 door de Vice-Eerste Minister en Minister van Buitenlandse Zaken verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet « houdende goedkeuring van het aanvullend protocol n° 2 bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, waarbij aan het Europees Hof voor de rechten van de mens de bevoegdheid wordt verleend advies uit te brengen over de betekenis van de bepalingen van het Verdrag, opgemaakt op 6 mei 1963 te Straatsburg », heeft de 15^e maart 1965 het volgende advies gegeven :

Bij het ontwerp zijn geen opmerkingen te maken.

De kamer was samengesteld uit

de HH. :

J. SUETENS, *eerste voorzitter*,
G. HOLOYE,
J. MASQUELIN, *staatsraden*;
P. DE VISSCHER,
J. DE MEYER, *bijzitters van de afdeling wetgeving*;
G. DE LEUZE, *adjunct-greffier, greffier*.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J. SUETENS.

Het verslag werd uitgebracht door de H. W. LAHAYE, adjunct-auditeur-generaal.

De Griffier,
(get.) G. DE LEUZE.

De Voorzitter,
(get.) J. SUETENS.

PROJET DE LOI**BAUDOUIN, ROI DES BELGES,***A tous, présents et à venir, SALUT.*

Sur la proposition de Notre Ministre des Affaires étrangères,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre des Affaires étrangères est chargé de présenter, en Notre nom, aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

Article unique.

Le Protocole additionnel n° 2 à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, attribuant à la Cour européenne des droits de l'homme, la compétence de donner des avis consultatifs, fait à Strasbourg, le 6 mai 1963, sortira son plein et entier effet.

Donné à Bruxelles, le 6 février 1969.

WETSONTWERP**BOUDEWIJN, KONING DER BELGEN,***Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, ONZE GROET.*

Op de voordracht van Onze Minister van Buitenlandse Zaken,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Buitenlandse Zaken is gelast, in Onze naam, bij de Wetgevende Kamers het wetsontwerp in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Enig artikel.

Het Aanvullend Protocol n° 2 bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, waarbij aan het Europees Hof voor de rechten van de mens de bevoegdheid wordt verleend advies uit te brengen over de betekenis van de bepalingen van het Verdrag, opgemaakt op 6 mei 1963 te Straatsburg, zal volkomen uitwerking hebben.

Gegeven te Brussel, op 6 februari 1969.

BAUDOUIN.**PAR LE ROI :***Le Ministre des Affaires étrangères,***VAN KONINGSWEGE :***De Minister van Buitenlandse Zaken,***P. HARMEL.**

PROTOCOLE N° 2

à la Convention de sauvegarde des Droits de l'homme et des libertés fondamentales, attribuant à la Cour européenne des Droits de l'homme la compétence de donner des avis consultatifs.

Les Etats membres du Conseil de l'Europe, signataires du présent Protocole,

Vu les dispositions de la Convention de sauvegarde des Droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950 (ci-après dénommée « la Convention »), notamment l'article 19 instituant entre autres organes une Cour européenne des Droits de l'homme (ci-après dénommée « la Cour »);

Considérant qu'il est opportun d'attribuer à la Cour la compétence de donner, sous certaines conditions, des avis consultatifs,

Sont convenus de ce qui suit :

Article 1.

1. La Cour peut, à la demande du Comité des Ministres, donner des avis consultatifs sur des questions juridiques concernant l'interprétation de la Convention et de ses Protocoles.

2. Ces avis ne peuvent porter sur les questions ayant trait au contenu ou à l'étendue des droits et libertés définis au titre 1er de la Convention et dans ses Protocoles, ni sur les autres questions dont la Commission, la Cour ou le Comité des Ministres pourraient avoir à connaître par suite de l'introduction d'un recours prévu par la Convention.

3. La décision du Comité des Ministres de demander un avis à la Cour est prise par un vote à la majorité des deux tiers des représentants ayant le droit de siéger au Comité.

Article 2.

La Cour décide si la demande d'avis présentée par le Comité des Ministres relève de sa compétence consultative telle que celle-ci est définie par l'article 1er du présent Protocole.

Article 3.

1. Pour l'examen des demandes d'avis consultatifs, la Cour siège en séance plénière.

2. L'avis de la Cour est motivé.

3. Si l'avis n'exprime pas en tout ou en partie l'opinion unanime des juges, tout juge a le droit d'y joindre l'exposé de son opinion individuelle.

4. L'avis de la Cour est transmis au Comité des Ministres.

Article 4.

Par extension du pouvoir que lui attribue l'article 55 de la Convention et aux fins du présent Protocole, la Cour peut, si elle l'estime nécessaire, établir son règlement et fixer sa procédure.

Article 5.

1. Le présent Protocole est ouvert à la signature des Etats membres du Conseil de l'Europe signataires de la Convention, qui peuvent y devenir Parties par :

(a) la signature sans réserve de ratification ou d'acceptation;

(b) la signature sous réserve de ratification ou d'acceptation, suivie de ratification ou d'acceptation.

Les instruments de ratification ou d'acceptation seront déposés près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

2. Le présent Protocole entrera en vigueur dès que tous les Etats Parties à la Convention seront devenus Parties au Protocole, conformément aux dispositions du paragraphe 1er de cet article.

3. A dater de l'entrée en vigueur du présent Protocole, les articles 1 à 4 seront considérés comme faisant partie intégrante de la Convention.

Vertaling.

TWEEDE PROTOCOL

bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, waarbij aan het Europees Hof voor de rechten van de mens de bevoegdheid wordt verleend advies uit te brengen over de betekenis van de bepalingen van het Verdrag.

De Lid-Staten van de Raad van Europa welke dit Protocol hebben ondertekend,

Gelet op de bepalingen van het op 4 november 1950 te Rome ondertekende Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (hierna te noemen « het Verdrag »), en met name op artikel 19, ingevolge hetwelk naast andere organen een Europees Hof voor de rechten van de mens (hierna te noemen « het Hof ») is ingesteld;

Overwegende dat het wenselijk is aan het Hof de bevoegdheid te verlenen onder bepaalde voorwaarden adviezen te geven;

Zijn het volgende overeengekomen :

Artikel 1.

1. Het Hof kan, op verzoek van het Comité van Ministers, adviezen geven over rechtsvragen betreffende de uitlegging van het Verdrag en de daarbij behorende Protocollen.

2. Deze adviezen mogen zich niet inlaten met vragen betreffende de inhoud en de omvang van de rechten en vrijheden welke in Titel I van het Verdrag en in de daarbij behorende Protocollen zijn omschreven, noch met andere vraagstukken welke de Commissie, het Hof of het Comité van Ministers in behandeling dient te nemen als gevolg van het instellen van een in het Verdrag voorziene procedure.

3. Een beslissing van het Comité van Ministers tot het vragen van advies aan het Hof wordt genomen met een meerderheid van twee derde van de afgevaardigden die gerechtigd zijn in het Comité zitting te hebben.

Artikel 2.

Het Hof beslist, of een door het Comité van Ministers gedaan verzoek om advies valt binnen de adviserende bevoegdheid als omschreven in artikel 1 van dit Protocol.

Artikel 3.

1. Voor het onderzoek van verzoeken om advies komt het Hof in voltallige vergadering bijeen.

2. Het advies van het Hof wordt met redenen omkleed.

3. Indien het advies niet, geheel of gedeeltelijk, de eenstemmige mening van de rechters weergeeft, heeft iedere rechter het recht de uiteenzetting van zijn individuele mening aan het advies toe te voegen.

4. Het advies van het Hof wordt ter kennis gebracht van het Comité van Ministers.

Artikel 4.

De in artikel 55 van het Verdrag aan het Hof toegekende bevoegdheid strekt zich uit tot het vaststellen van een reglement en de regeling van een procedure voor de uitvoering van dit Protocol, indien het Hof zulks noodzakelijk acht.

Artikel 5.

1. Dit Protocol is opengesteld voor ondertekening door de Lid-Staten van de Raad van Europa die het Verdrag hebben ondertekend. Deze kunnen er Partij bij worden door :

(a) ondertekening zonder voorbehoud van bekrachtiging of aanvaarding;

(b) ondertekening onder voorbehoud van bekrachtiging of aanvaarding, gevolgd door bekrachtiging of aanvaarding.

De akten van bekrachtiging of aanvaarding dienen te worden nedergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.

2. Dit Protocol treedt in werking zodra alle Staten die Partij zijn bij het Verdrag, overeenkomstig het bepaalde in het eerste lid van dit artikel Partij bij het Protocol zijn geworden.

3. Van de datum van inwerkingtreding van dit Protocol af worden de artikelen 1 tot en met 4 als een integrerend onderdeel van het Verdrag beschouwd.

4. Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe notifiera aux Etats membres du Conseil :

(a) toute signature sans réserve de ratification ou d'acceptation;

(b) toute signature sous réserve de ratification ou d'acceptation;

(c) le dépôt de tout instrument de ratification ou d'acceptation;

(d) la date d'entrée en vigueur du présent Protocole, conformément au paragraphe 2 de cet article.

En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé le présent Protocole.

Fait à Strasbourg, le 6 mai 1963, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire Général en communiquera copie certifiée conforme à chacun des Etats signataires.

Pour le Gouvernement de la République d'Autriche :

sous réserve de ratification ou d'acceptation

KREISKY.

Pour le Gouvernement du Royaume de Belgique :

sous réserve de ratification ou d'acceptation

R. COENE
(5 juin 1963).

Pour le Gouvernement du Royaume du Danemark :

Kjeld PHILIP.

Pour le Gouvernement de la République Fédérale d'Allemagne :

sous réserve de ratification ou d'acceptation

CARSTENS.

Pour le Gouvernement d'Irlande :

sous réserve de ratification ou d'acceptation

Próinsias MAC AOGÁIN.

Pour le Gouvernement de la République italienne :

sous réserve de ratification ou d'acceptation

Edoardo MARTINO.

Pour le Gouvernement du Grand-Duché de Luxembourg :

sous réserve de ratification ou d'acceptation

E. SCHAUS.

Pour le Gouvernement du Royaume des Pays-Bas :

sous réserve de ratification ou d'acceptation

H. R. van HOUTEN.

Pour le Gouvernement du Royaume de Norvège :

sous réserve de ratification ou d'acceptation

Halvard LANGE.

Pour le Gouvernement du Royaume de Suède :

sous réserve de ratification ou d'acceptation

Gunnar LANGE.

Pour le Gouvernement de la République turque :

sous réserve de ratification ou d'acceptation

Zeki KUNERALP.

Pour le Gouvernement du Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande du Nord :

Edward HEATH.

4. De Secretaris-Generaal van de Raad van Europa stelt de Staten die lid zijn van de Raad in kennis van :

(a) elke ondertekening zonder voorbehoud van bekrachtiging of aanvaarding;

(b) elke ondertekening onder voorbehoud van bekrachtiging of aanvaarding;

(c) de nederlegging van elke akte van bekrachtiging of aanvaarding;

(d) de datum waarop dit Protocol overeenkomstig het tweede lid van dit artikel in werking treedt.

Ten blijke waarvan de ondergetekenden, daartoe bevoegd gemachtigd, dit Protocol hebben ondertekend.

Gedaan te Straatsburg, de 6^e mei 1963, in de Franse en in de Engelse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk gezaghebbend, in een enkel exemplaar, dat zal worden nedergelegd in het archief van de Raad van Europa. De Secretaris-Generaal doet een gewaarmerkt afschrift aan elk van de ondertekenende Staten toekomen.

Voor de Regering van de Republiek Oostenrijk :

onder voorbehoud van bekrachtiging of aanvaarding

KREISKY.

Voor de Regering van het Koninkrijk België :

onder voorbehoud van bekrachtiging of aanvaarding

R. COENE
(5 juni 1963).

Voor de Regering van het Koninkrijk Denemarken :

Kjeld PHILIP.

Voor de Regering van de Bondsrepubliek Duitsland :

onder voorbehoud van bekrachtiging of aanvaarding

CARSTENS.

Voor de Regering van Ierland :

onder voorbehoud van bekrachtiging of aanvaarding

Próinsias MAC AOGÁIN.

Voor de Regering van de Italiaanse Republiek :

onder voorbehoud van bekrachtiging of aanvaarding

Edoardo MARTINO.

Voor de Regering van het Groothertogdom Luxemburg :

onder voorbehoud van bekrachtiging of aanvaarding

E. SCHAUS.

Voor de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden :

onder voorbehoud van bekrachtiging of aanvaarding

H. R. van HOUTEN.

Voor de Regering van het Koninkrijk Noorwegen :

onder voorbehoud van bekrachtiging of aanvaarding

Halvard LANGE.

Voor de Regering van het Koninkrijk Zweden :

onder voorbehoud van bekrachtiging of aanvaarding

Gunnar LANGE.

Voor de Regering van de Turkse Republiek :

onder voorbehoud van bekrachtiging of aanvaarding

Zeki KUNERALP.

Voor de Regering van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland :

Edward HEATH.